

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 < 05 >

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 22.

Indemnyi-vita.

Még több, mint két hónap választ el bennünket újévtől és a képviselőház ma már elkezdte az indemnyi-vitát — ez a legvilágosabb characteristicuma a zavaros politikai helyzetnek.

Más esztendőben az őszi ülések első napjaiban beterjesztette a pénzügyminiszter a rendes költségvetést a parlament elé, október közepén már rendesen le is tárgyalta a pénzügyi bizottság s legkésőbb november elején elkezdtek a plénumban a költségvetési vitát. És ha — mint rendesen — hosszasan tartott az általános vita, vagy az egyes tárczák költségvetései nagyon elhúzódtak s emiatt kifogytak az időből, akkor állott elő karácsony táján a kormány az indemnyi-javaslatával, melyben felhatalmazást kér a törvényhozástól, hogy a következő év első hónapjaiban, míg alkotmányosan letárgyalják a rendes költségvetést, az előző évi budget keretein belül fedezhesse a felmerülő kiadásokat.

Az indemnyi tehát csak kisegítő eszköz akkor, ha a rendes költségvetésnek idejében való letárgyalására nincs kilátás. Hogy a kormány ily korán s a költségvetés előtt nyújtotta azt be, jele a zavaros viszonyoknak.

Az a körülmény, hogy november hónapját a delegációk ülései foglalják le, nem magyarázza meg teljesen a kormány eljárását. Lukács miniszter ugyan kijelentette, hogy ő nem nyújthatja be a

költségvetést addig míg a delegációban meg nem állapítják a közös kiadásokat. Ez helyes és tagadhatatlanul alkotmányos elv, de az indemnyi benyújtására és tárgyalására még mindig lenne deczemberben elég idő.

Ugy hallatszik, hogy a kormány két-három hónapi szabadságra akarja küldeni a honatyákat, — mert nem tudja őket foglalkoztatni s majd januárban jönnek megint össze s akkor veszik elő a költségvetést. Ez szomorú dolog lenne. Egy év óta úgyis csak »formális« üléseket tart a t. Ház, pedig lenne elég sok teendője. Ha a kormány most, a munka idején sem tud dolgot adni a parlamentnek, akkor ezzel mindennél jobban megmutatja, hogy nem képes az ország ügyeinek vezetésére. Most itt lenne az idő és kedvező alkalom a nagy hangon ígért reformok és alkotások megvalósítására és éppen most küldenék vakációzni a törvényhozást?!

Nem tudjuk elhinni, hogy ez a munkáltság lenne a kormány célja az indemnyinek ily rendkívüli tárgyalásával. A szomszédban kell keresni ennek az okát. Ugy látszik a magyar kormány sem bíz benne, hogy a Reichsrath újévig letárgyalja a kiegészítési provizoriumra vonatkozó javaslatokat. Akkor pedig — nem igen lehet vakációt adni a t. Háznak, hanem ugyancsak meleg napok várnak reá. Ez az előre látás tehát nem árt.

Az indemnyi a legfőbb bizalmi kérdés a kormány iránt. Erős, szenvedélyes, hosszas vitát szokott provokálni. Minden párt kifejti a kormány iránt való bizal-

matlanságának okait, felidézi a gravame-nek hosszú sorozatát.

A Bánffy-kormány iránt való bizalmatlanság okait nem kell fáradságosan keresnie az ellenzéknek. Rászolgált arra bőven. Apponyi már tegnap jelezte, hogy a szállongó fúzió hírek aaptalanok. Bizalom dolgában mit sem változtattak a legutóbbi nagy események a nemzeti pártnak a kormányhoz való viszonyán. A többi pártok is kifejezést adnak bizalmatlanságuknak, a függetlenségi pártból többen is fel fognak szólalni, mindazonáltal nem lesz hosszú vita, hisz már a nyári kompromisszum alkalmával megígérték ezt a kormányoknak.

A többség pedig megszavazza a bizalmat is, indemnyt is (még az ugynevezett »független szabadelvűek« vagyis a nagy pártunk elégedetlen — helyesebben még ki nem elégitett elemei — tagjai is), Bánffy pedig háborítatlanul vezeti tovább is az ország ügyeit. A liberalizmus nagyobb dicsőségére, az országnak nagyobb kárára.

Részleges válság a magyar kormányban.

Daczára a provizorium-tárgyalások nem remélt sima lefolyásának — mint biztos forrásból értesülünk — a Bánffy-kabinet fontos személyváltások előtt áll. Az a régebbi idő óta ismételt felmerült hír, hogy Dániel Ernő báró válni készül a tárczájától, már a legközelebbi időben beigazolást fog nyerni, amennyiben Dániel már csak tárczája költségvetése letárgyalásáig szándékozik hiva-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Szellemidézés.

Irta: OMIKRON.

Istenben boldogult első feleségem szöke haja és kék szeme daczára szörnyen féltékeny asszonyság volt. Hat évvel ezelőtt, a hogy dobogó szívvel álltam a szegényke halálos ágya mellett, mikor már a nyelvén kívül semmiét sem bírt mozgatni, azt nyöszörögte:

— Édes Vendelkém, fogadd meg nekem itt az én halálos ágyamnál, hogy soha többé meg nem fogsz nősülni. Lásd én még a sirban sem tudnék nyugodni azzal a gondolattal, hogy míg én egyedül fekszem rideg koporsómban, az alatt te idefenn szép asszonnyal éled világodat.

Jaj, de milyen örömmel fogadtam meg. A temetés után két hónapig nem néztem én semmiféle asszony-személyre. Hanem egyszer aztán megláttam egy bogárszemű, fekete hajú anygalt és — hat hét múlva nászutra mentünk külföldre . . . Bia-Torbágyra.

Ez a második feleségem nagyon édes asszony — volt az első hetekben, hanem azután! Az a Xantippe nevű általánosan ismert asszonyság valóságos Szent Genováva hozzá

képest. Bezzeg ez nem félt a szép asszonyoktól, hanem minden reggel megnézi a pénztárczámat, mikor elmegyek a hivatalba, s a hány-szor megjövök, számon kéri a pénzt az utolsó grisliig.

A kimaradást hazulról csak egyszer próbáltam meg, de el is vette tőle a kedvemet egész életemre. Most minden este 8 órakor már az ágyban vagyok, mely biztonság kedvéért feleségemmel egymás mellé van állítva a szoba közepére, s azonfelül mindkét oldalon egy-egy bölcsővel eltorlaszolva, melyek mindegyikében két-két jöttüdejű csemetém különféle moll és dur hangversennyel bizonyítja be minden este, hogy nem muszáj az embernek mindennap tíz óra előtt elaludni. A megszökés tehát teljes lehetetlen.

Felsőbb helyről nyert engedély folytán minden este egy pipadohányt szabad kiszínom az ágyban fekve. Hogy ezalatt a Laczi fiam hány-szor üti a torkomra a pipaszárt, a Pipike lányom meg hány-szor csiklandozza meg a talpaimat, az nem tartozik szorosan a dologhoz. Még meg köszönhettem, ha a könyvet melyet olvasok, csak kiütik a kezemből, de nem tépik el.

Tegnap este, hogy a hivatalból haza menve, benyitok a szobába, a bámulattól megdermedve

álltam meg az ajtóban. Az asztal a szokottnál diszesebben felerítve, két száll égő gyertya és — dü immortales — két butéla bor a közepén. A feleségem zokogva borult a nyakamba, a négy csimóta éles discantból chórusban kíséri visitással az ő sirását, míg belekapaszkodva a ruhámban, a Laczi gyerek egy pillanat alatt eltüntette a kabátom zsebéből a gyufámat.

— Tudod-e édes öregem, — zokogja fuldokolva a feleségem — hogy ma van a házasságunk ötödik évfordulója. Lakomával ünnepeljük meg ezt a nagy napot.

Az okozatnak egy kicsit örültem, de az okozat okát szerettem volna ha más okozza.

Denique meg volt a nagy vacsora. Mind a négy gyerek a nekik szokatlan borítaltól csakhamar becsipve, a bölcsőkben elhelyezett és alaludt, a feleségem kiment a könyhába rendet csinálni, én meg lefeküdve, elővettem Törvölgyi Titusz »Van-e más világ?« című spiritisztikai könyvét és olvasni kezdtem. No hát az borzasztó, hogy mennyi képtelenség van abban a könyvben felhalmozva, ideges bosszankodással dobtam el a könyvet! s felhasználva a feleségem távollétét, újra pipára gyujtva, gondolkozni kezdtem a felett a spiritisztikai humbug felett. Feltettem magamban, hogy felkeresem azt a spiritisztikai tár-

Vevő közönség
 figyelmébe!

Az őszi- és téli-idényre legelőbb bevásárlási forrás
 valódi Jäger alsó ingek, nadrágok, téli keztyűk és haris-
 nyákban, ugyisintén a legjobb minőségű férfi-, női- és gyermek-
 cipőkben és saját készítményű vizmentes csizmákban.

ARANYI és RÓTH,
 NAGYVÁRAD,
 ZÖLDFÁ-UTCZA 36. SZ.

talában maradni, azután beadja lemondását. Utódjára nézve már többféle kombináció van forgalomban. Irányadó körökben Gränczenstein államtitkár tartják utódjának, de ez a jelölés nem fog minden nehézség nélkül keresztülvihető lenni, mert hír szerint az esetben a kereskedelmi minisztérium tulajdonképpen lelke, Vörös László államtitkár, kinek érdekei osztatlan elismerésben részesülnek pártkülönbség nélkül, nem lesz tovább megtartható hivatalának.

A másik személyi változás Erdélyi igazságügyminiszteré, ki távozásával csak egy régi várakozásnak tesz eleget s eddig is csak az tartotta hivatalában, mert nem nyílt alkalmas üresedés, melybe a 16-ik paragrafussal szerzett babéraival együtt elvonulhatott volna.

A saját magát justificált miniszter ugyanis szívesen változtatná a kompromisszum előtt a magára kimondott halálítéletet királyi kegyelemből élethossziglani — kuriai elnökségre, már régóta mindent elkövet, hogy Szabó Miklós nyugalomba kényszerítésével magának helyet csináljon. Annýira ment, hogy ily értelemben már előterjesztést is tett a királynak, de az a manővere nem sikerült.

A „Pester Lloyd“ a kiegyezési provizorium ellen.

A »P. L.« tegnap száma erőshangu vezércikket hoz a kiegyezési provizorium ellen, az alapos támadást a következők zárják be: »Csak félre ne értsenek bennünket. Valóban nincs arra semmi szükség, hogy az orsztrák politikusoknak minden áron tanácsokkal szolgáljunk, a mely tanácsadás fölöttebb helytelen is.

Azonban a pártok szenvedélyes tombolásokba nem tudják, sőt még nem is sejtik micsoda döntő elhatározást provokálnak föllépésekkel. Erre akartuk őket figyelmeztetni. Hasonlíthatatlanul több forog itt koczán, mint csupán egy kormány uralma, avagy egy parlamenti többség lényege és a játék veszte van, hogy ha a parlamenti sztrájkot a közös ügyekre is kiterjesztik.

Nem állítjuk, hogy az a kormányválság, mely Ausztria látóhatárán feltűnt, orvoslást hoz a monarchia állapotának, de a mamelek Ausztria legkiválóbb államalkotó eleme, még iga-

zán nem sülyedett odáig, hogy mint a naiv gyermek, kárörömmel felkiáltanak: Ugy kell az apámnak, miért nem vett keztyűt nekem, most elfagytak az ujjaim... S ehhez járul még az is, hogy Magyarországnak meg lesz az a megnyugtató öntudata, hogy eleget tett a monarchiával és saját magával szemben fenálló kötelességeinek és nem vitt véghez semmi olyast Ausztriával szemben, amit később oka lehetne megbánni.

Lichtenstein herceg a helyzetről.

A bécsi malomegyesületnek 4 éves alapítási évfordulója alkalmából rendezett estélyén Lichtenstein herceg nyilatkozott a politikai helyzetről. Először visszapillantást vetett a keresztény-szocialista párt megalakulására, melynek már akkor oly sok ellensége akadt. Azonban az új párt erősen mozgolódni kezdett; s ha kezdetben sokan gunyolódtak is azon czim fölött, melyet neki Lueger dr. adott és erősítették, hogy ez a párt nem tudja, hogy mi és mié legyen, most mégis el kell ismerniök a gunyolódóknak, hogy ez a párt tisztában van önmagával s keresztül vitte azt, a mit keresztül akart vinni. — Szóló ezután a liberálisok és szociáldemokraták ellen kelt ki. — Még egy másik párt is van, a melyik — nem mindig — de rendszeren a nagy küzdelmek elő estéjén csupa daczból a keresztény szocialisták táborába lött. S ez a kis párt rövid idő múlva ismétleten életjelet ad magáról. Egyesek ismételt közbekiáltásaikkal tűnnek föl, s a diadal napja volt a keresztény szocialistákra, de különösen Gregorigra nézve, mikor Lueger dr. mellettük foglalva állást, amazok ellen föllépett.

Részt vett aztán kezdetben az általuk a németiséget fenyegető veszedelemmel vívott küzdelemben, most azonban — a döntő pillanatban — 4 heti szabadságra megy; az ilyen ember nem arra való, hogy a keresztény népnek vezére legyen. A keresztény szocialis párt, folytatá a szónok, akkor, midőn a német néppárttal a parlamentbe vonul, a többi pártoknak rokonszenvennel kellett volna tekinteniök és a pártban erős kellett volna, hogy legyen az arra való készség, hogy a szocialis reformok munkájában része lehessen. Azonban úgy fordult a sora, hogy félév óta veszekedés nél-

kül nem tartott ülést és mit sem végzett. Az obstrukció megengedett és a cselekvési rendben alapuló eszköz, de a keresztény szocialis párt sok tagjának jó lenne szem elől nem tevésztetni, hogy egy erélyes minisztérium minden obstrukciónak ura lehet. A mostani kormány ugyan nem képes sem az obstrukciót legyőzni, sem a nyelvrendeletet visszavonni. A keresztény-szocialisták tegyenek le arról a gondolatról, hogy sovíniszták legyenek, mert éveken át megtanulhatták volna megbecsülni a csehekkel való szövetkezés gyümölcsöző mivoltát és nagy igazságtalanság lenne, ha a községtanácsban ellenük ellenséges szellemű határozatokat hoznának, de a keresztény-szocialisták legyenek németek és képezzenek szilárd ellenzékét a nyelvrendelettel és Badenivel szemben.

Talán ez hallgatásra bírja az obstrukciót, a német nép izgatottságát úgy sem csitítja el. Előbb vagy utóbb úgy is vissza kell vonni a nyelvrendeleteket, mivel ezek Ausztriára nagy veszedelmet hozhatnak. Csehországban vannak vidékek, hol több a németiség, mint a csehek s ha az ottani hivatalnokok csehit lesznek kénytelenek megtanulni, el is fogják azt hamar felejteni. Az obstrukciósak főállásához még az is hozzá járul, hogy minden titokban történik, holott mi azért vagyunk itt, hogy a népnek jó törvényeket hozzunk.

Lichtenstein hercegnek eme beszédét élénk tetszéssel fogadták. S valóban hű képét nyújtja a németiség helyzetének, de különösen a keresztény szocialista párt nehéz küzdelmeinek és állapotának Ausztriával.

Helyesen kijelöli a követendő utat s éles szemmel felkutatja az összes ferdeségeket és hibákat, a melyek az orsztrák pártküzdelmekben szinte kirivók, szint oly éles judiciummal határozza meg a segítő eszközöket.

Vajha minden számot tevő orsztrák politikus oly páratlan tiszta ítélő képességgel bírlna meg helyzetét és oly nemes eszközökkel igyekezne orvosolni Ausztria számtalan sebeit és nyavalyáját, mint a minővel Lichtenstein herceg.

ORSZAGGYULES

A képviselőház ülése.

Budapest, október 22.

A tegnap megszavazott orsztrák-magyar kiegyezési javaslat harmadszori olvasásában való megszavazásával kezdődött az ülés. Hegedüs S. előadó rövid beszédben elfogadásra ajánlotta

a horvát kiegyezés

javaslatait.

Eötvös Károly jóízű ironiával kezdett megemlékezni »Ausztria ő méltóságáról.« Nem tudja, hogy mi köze az orsztrák kiegyezésnek a horvát-magyar kiegyezéshez. Mi a horvátokkal úgy kötjük meg a kiegyezést, amint nekünk tetszik. Miért akarja a kormány veszedelmes precedensül ezt a kérdést az orsztrák-magyar kiegyezéssel összekötni? A kormánypártnak nincs előzője, illő, hogy ne legyen utódja sem. (Derűtségek.)

— Pusztuljon el! szölt haragosan Kubik Béla.

— Bánffy szerencsés ember — folytatta Eötvös — nem államférfi, hanem ember. (Derűtségek.) Roppant szerencsével dolgozik. Huszonöt perc alatt provizóriumot kapott...

Olay Lajos: Nagy disznó java. (Derűtségek.)

Eötvös Károly: Hogyan mondhatta az előadó, hogy nem volt a kormánynak ideje. Hát nekik a kalendárium csináló más időt fabrikál? A kormány meg se kísérelte a kiegyezést. A javaslatot nem fogadja el.

Hegedüs Sándor: Eötvös olyan állításokat tulajdonít neki, amelyeket nem mondott. Amit

aságot, részt veszek az ülésein, hogy személyesen győződjék meg, csakugyan idézhető-e a lelkek és lehet-e azokkal beszélni?...

A feleségem a homályos szoba egyik sarkában fektött a puszta padlón, feje alatt egy kis divánpárna, s bar szemei nyitva voltak, mégis aludni látszott. Kivüle még négyen voltunk a szobában, mindannyian a spiritizmus lelkes hívei. Egy öreg úr volt az elnök, rengő, övig érő, hófehér szakállal, pergamenszintű erősen barázdás arczczal, a feleségem volt a médium. A »Heretyutyutyu« éneklésével kezdtük meg az ülést. Mikor az éneknek vége volt, sirbolti mély hangon kérde az elnök:

— Nos uraim, kinek a lelkét idézzük?

Bátorságot vettem magamnak, s félénken susogtam:

— Az én első feleségemet.

— Amikron úr első feleségének a lelke hajlandó-e előtűnni megjelenni, s a kérdéseinkre válaszolni?

Dübörgő kopogás jelzé az »igent.« Nyomban rá mintegy a levegőben libegve megjelent az én boldogult első feleségem aetheri alakja, fehér slafrokkban, leeresztett hajjal s édes mosolylyal integet felém.

— Itt vagyok — szól túlvilági hangon — miért hívatál?

— Akarom tudni, hogy érzed magad a másvilágon, szeretsz-e még?

— Nagyon jól érzem magam, s most még jobban szeretlek mint az életben.

Mialatt beszélt olyan villogó fényt láttam feltűni időről-időre, mint egy meggyújtott s hirtelen kialudt gyufa lobbanása.

— Jöjj ide mellém, csókolj meg!

Aszellem megmozdul, felém lebeg, oda ér, s megcsókolja a homlokomat. E pillanatban a médium-feleségem felugrik, hozzám rohan, s meg akarja a szellemet fogni, de az odébb libben; s most egy rémületes kergetődzés kezdődik. A feleségem ujjongva kergeti a szellemet, az meg tánczoló lebegéssel röpköd körülöttem, néha megérint, s mindannyiszor valami égetés fölét érzek az érintés helyén, azt a süstörgő lobbanást meg egyre sűrűben látom. Egyszer a feleségem abba hagyja a kergetést és iszonyuat csip a karomon...

*

Felébredtem. Csakugyan a feleségem csipése ébresztett fel. Mikor az álomból kibontakozva magamhoz tértem, láttam s értettem meg mindent. A Laci fiam roppant komoly pózával ült az ágyában és szította az elalvásnál a számból kiesett pipámat, melyet a zsebemből elcsent gyufával gyújtogatott meg. Annak a lobbanását láttam én álomban, s a feleségem is arra ébredt fel, hogy:

— Még jó, hogy fel nem gyújtotta a lakást.

ő mondott, azt a törvény rendelkezéseinek ismerete alapján mondotta. (Helyeslés a jobboldalon.)

Eötvös Károly: Ha nem mondotta Hegedüs azokat, amelyekről én állítottam, hogy mondta, akkor jöjjön ide az én helyemre, én majd letelepszem az előadói székre. Jó csere lesz ám! (Élénk derűtség. Eljenzés a baloldalon.)

Polónyi Géza szerint az 1867: 30 t.-cikk csödjé előtt állunk. 30 napon át súlyos áldozatokat hozott Magyarország a horvát-magyar testvériség érdekében. A viszony azonban egyáltalában nem vált köztünk bensőbbé és őszintébbé. Itt van a fiúkérdés. A báni kormányzat abszolút nem tudja keresztülvinni, hogy ebben az egy fontos kérdésben felénk hajoljon a hangulat, sőt ellenünk van.

Felhozza a szjeniczai esetet, ahol 3 magyar hivatalnokot brutális módon meggyilkolt a nép, azért, mert magyar zászlót akartak állítólag kitűzni. Ez komoly és szomorú eset.

Popovich V. István: Nem voltak magyarok!

Polónyi Géza: Legmélyebb sajnálkozását fejezi ki az eset fölött. Másrészt kétségtelen nagy jelentőségű politikai büntetést állunk szembe. Kérde, mily retorziókat, mily politikai elégtételt szándékozik a kormány venni?

A javaslatot nem fogadja el.

Elnök a vitát bezárja.

Lukács László pénzügyminiszter nem kíván most a fiúkérdéssel foglalkozni, sem pedig politikai elégtételvévésnek szükségét nem látja, mert nem tekinti Horvátországot idegen államnak. — Horvátország a Szent István birodalmához tartozó rész, ott az ily esetekben a büntető eljárásnak van helye.

Reflektál arra az állításra, hogy a kiegyezés csödjé előtt állunk.

Madarász József: Adja Isten. (Derűtség balfelől.)

Lukács miniszter: Ismerteti az osztrák-magyar és magyar-horvát kiegyezés közti nexust és ajánlja a javaslat elfogadását. (Helyeslés jobbfelől.)

Josipovich Imre horvát miniszter: Polónyival szemben, aki ríktó színben tüntette föl a horvát nemzetet, mint a kiegyezés ellenségét, — megjegyzi, hogy Horvátországot a horvát tartománygyűlés többsége képviseli, az pedig hiva a kiegyezésnek. Ami a szjeniczai esetet illeti, ez most a vizsgálat tárgyát képezi, abba nincs joga senkinek bele avatkozni. Ez autonóm joga a horvátoknak. (Zaj balfelől.) Tessék bevárni a vizsgálat eredményét.

Polónyi Géza: A horvát miniszter ur azt mondja, hogy nekem horvát ügyekben — horvátul legyen mondva: Czoki! (Derűtség.) Hát ez nem áll. Nekem nincs jogom az igazságszolgáltatásba beleavatkozni, de jogom van elégtételt követelni magyar emberek legyilkolásáért. Nem diplomáciai elégtételt követelek, hanem azt, hogy távolítsák el a kormányzat éléről azokat, akik mellett lehető az ily eset megtörténte.

Josipovich miniszter: Kijelenti, hogy az illetők nem is voltak magyarok. Szerbek voltak. Amint néhány év előtt Somogyban 10—20 horvátot gyilkoltak le s nem csináltak belőle a horvátok nemzetiségi kérdést, úgy most se lehet ezt a dolgot a magyarok elleni gyűlöletnek általánosítani.

Ezután a többség a javaslatot általános-ságban megszavazta.

A részleteknél felszólalt:

Eötvös Károly: Konkedálja, hogy a meggyilkoltak nem voltak magyarok. De a közvélemény, mikor megtudták a dolgot, így mentegette a gyilkosokat:

— Szegények, azt hisszük, hogy magyarok! Micsoda közigazgatás és micsoda igazságszolgáltatás ez, ahol a hivatalnokokat kutyák módjára agyonverik.

Ezután rátér a pénzügyminiszter beszédjére s újból bizonyítja, hogy a horvát-magyar pénzügyi intézménynek semmi köze az osztrák magyar kiegyezéshez.

Hodossy Imre: Teljesen igazat ad Eötvösnek. A 67: 30 t.-cikk azt mondja, hogy Horvátország a kvótához, *előképeségének* alapján járul hozzá. Abszolút nem áll tehát, hogy addig míg az Ausztria és Magyarország közt nincs a kiegyezés rendezve, Magyarország és Horvát-

ország közt se lehetne rendezni. Ez ellen állást kell foglalni.

Hegedüs Sándor előadó konstatálja, hogy a miniszter is kényszerűséggel okolta meg a Magyarország és Horvátország közti provizoriumot. Nem volt idő az adóképeség megállapítására.

Gr. Apponyi Albert kijelenti, hogy ő czélszerűségi szempontból elfogadja a javaslatot, de elvi szempontból szükségesnek tartja kijelentni, hogy a két egyezmény közt semmi kapcsolat nincs. Czélszerű minél több preczedentst alkotni arra, hogy a kvóta az adóképeség alapján állapíttassék meg, már Ausztriával való kiegyezésünkre való tekintettel is, de midőn czélszerűségből elfogadja a javaslatot, tiltakozik bármely kötelezettség vállalása ellen, melylyel kezünkét más irányban megkötöhetnék.

Gyurkovics György a javaslat mellett szól.

Elnök a vitát bezárja.

Lukács miniszter: ő is az adóképeséget említette, mint a kvóta-alapot Horvátországban. Ebben tehát nincs eltérés közte és a felszólalók közt. Ezután Eötvös Károly szavaira reflektált s konstatálja, hogy Eötvös nem jól fogta föl a dolgot.

Eötvös Károly felel a miniszternek. A miniszter azonos adókulcsról és azonos adóadatról szökött.

Elnök: Kérem csak szavai értelmét magyarázhatja meg.

Eötvös: Hát mit csináljak? Én adóképeségről beszéltem, a miniszter ur pedig adókulcsról és adatról szökött (Derűtség.)

Elnök: Csak a saját szavait magyarázza. (Derűtség.)

Eötvös: Hát jól van! (Derűtség.) Tehát az adókulcs és az adatról.

Elnök: Tessék erről a második §-nál beszélni.

Eötvös: No tehát akkor kurtán kijentem, hogy más az azonos adókulcs és más az azonos adóadat. Bővebben kifejtem a 2-ik §-nál (Viharos derűtség.)

A ház ezután az első §-t megszavazta.

A 2-ik §-nál azonban felállt **Eötvös** és végre megmagyarázhatta, hogy mi a különbség az azonos adókulcs és az azonos adóadat közt.

Lukács pénzügyminiszter felszólalása után ezt a szakaszt is elfogadták.

Ezzel a javaslat tárgyalatott. Az *indítvány tárgyalása holnapra* halasztatott.

Öt perc szünet.

Válasz az interpellációkra.

A szünet után **Lukács** László pénzügyminiszter felelt **Rakovszky** interpellációjára az alsó-kubini pénzügyigazgatóság sérelmes eljárása tárgyában. **Rakovszky** nem volt jelen, a ház a választ tudomásul vette.

Perczel Dezső belügyminiszter felelt **Olay** Lajosnak az egyleti alapszabályok meg nem erősítése tárgyában beadott interpellációjára kijelentette, hogy nem a függetlenségi egyletek alapszabályait utasította vissza következetesen, hanem a törvény rendelkezésének felelt meg s egy 22 év óta érvényben levő rendeletnek felelt meg, mikor arra ügyelt, hogy a különböző czélú egyesületek külön-külön alapszabályokat terjesszenek fel.

Olay Lajos: A Tisza-éra alatt kivétel nélkül, minden függetlenségi egylet alapszabályait visszautasították. Ma már más címeiket is csináltak a visszautasításra. A belügyminiszter ebben a kérdésben ép oly inkonzekvens, mint az egyetemi ifjakéval szemben, akiknek — talán emlékszik még rá — megtiltotta a tüntetést és gyülekezést, a kvóta-tárgyalás alkalmával, de bezzeg legutóbb nem tiltotta meg ő felsége kézírata alkalmával. (Zajos helyeslés.)

Hosszasabban fejtegeti azután a miniszter részrehajlóságát s kijelenti, hogy a választást nem veszi tudomásul. (Zajos helyeslés balfelől.)

Perczel miniszter: Nagyon helytelen dolog paralellát vonni a kvóta-tüntetés és egy utóbb az ő felsége kézírata alkalmával lefolyt kegyeletes eljárás közt. A tüntetés — az már a magyar nyelvben is — mindig valami nagy

valaki ellen irányul. (Ellentmondás balfelől.) Ami az említett esetben ki volt zárva. Nem volt hazafias dolog a paralellával előhozakodni. (Zajos helyeslés jobbról.) Ő mindig törvényt sért járt el, akkor is, midőn nem engedte, hogy idegen elemek politikai egyesületeket alakítsanak. Ezért inkább dicséretet érdemel. (Derűtség balfelől, helyeslés jobbról.)

Olay Lajos röviden felelt, ezután a többség a választ tudomásul vette.

Az utolsó válasz volt **Lukács** miniszteré Szluha Istvánnak.

Az ülés egynegyed 2 órakor végződött.

Segítség az inségben.

(A. É.) A legutolsó évek sajnosan megcségyenítették a magyar Kánaánt. Azt lehetett hinni s bizó meggyőződéssel hittük mi is, hogy ez a termékeny fekete föld mást, mint jó hazafiakat szülni és fölnevelni nem is tud. A fejlemények sötétén, sőt véresen czáfolták meg ezt a sokáig táplált nézetet.

Magában éppen az Alföldnek szívében gyult ki az elkeseredés lángja — joggal vagy jogtalanul, azt itt nem kutatjuk — a fönnálló jogi és társadalmi rend ellen.

A múlt nyár csekély termése új anyagot nyújtott az elégtelenségnek és az elégtelenség nem lohasztja az, hogy a gazdát nem kevésbé sújtja a sors csapása, mint azokat, a kiknek megélése két kezük munkájától függ.

Előre lehet látni, hogy az elkeseredést a nélkülözések, az élelmi czikkek árának emelkedése csak fokozni fogják és ily módon tágulni fog az a hasadék, mely a gazdát és a munkást egymástól már is elválasztja. Holott az ellenkező volna kívánatos, nem csupán az egyiknek, hanem a másiknak érdekében is.

Arad vármegye gazdasági egyesülete gondolkozott azon módokról, a melyekkel ezt az előrelátható, de sajnos eredményt megelőzni lehetne.

A nép élelmezésének ügyét akarja fölkarolni és kiküszöbölni a gabona-uzsorát, mely az Alföldnek éppen ezen részében szertelenül dúl. Községi magtárak föllállításáról van szó és arról, hogy a közvetítők hasznát, mely inséges években még nagyobb, mint egyébkor, a lehetőségig radikálják.

Mennyiben fog ez sikerülni az aradvármegyei gazdasági egyesületnek, azt valójában nem tudjuk. Annyit azonban látunk, hogy a gazdasági helyzet ezekben a gazdagoknak hirdett alföldi vármegyékben is átkozottul gyöngö.

Ha volna fölretett tőkéje, melyet a jótermésű évek fölöslegéből takarított meg, nem kellene a parasztnak az uzsorás karjaiba vetni magát; nem kellene exorbitáns kamatokat fizetnie azért, hogy a jövő termésig úgy a hogy tengesse létét.

Ha bőség éveiben gondoltunk volna a sovány esztendőkre, könnyen kibírnók ezek nyomását. Ha szövetkeztünk volna akkor és összevetett vállal állanánk szembe a csapásokkal, azok nehezebben, vagy éppen nem vennének erőt rajtunk. Nem peregne oly sűrűn a dob, nem találna annyi munkát a végrehajtó, kevesebb ember tagadná mindazt, miért az elődök hajlandók lettek volna fölláldozni mindent.

Ma ott állana a faluban a hitelszövetkezet, készen támogatni mindenkit, a ki reá szorul; a fogyasztási szövetkezet most is olcsón és a régi jó minőségben szállítaná az árut, mintha a mező kalásza dús eredménnyel jutalmazták volna a gazda fáradságát.

Az eladásra szövetkezettek élelmes ügyvezetője nagyban, tehát drágábban tudná értékesíteni a mi a sovány termés fölöslegéül meg-

maradt. Így legalább részben ki lennének kőszörülve azok a csorbák, behegesztve azok a sebek, melyeket a rossz esztendő csapásai ütöttek. És a mi mindezeknél talán még fontosabb a rombolásra irányuló szociálistizmus szemében, gyakorlati eredmények által bizonyítva, ott állna mindenki szeme előtt a régi axioma: Segíts magadon és Isten is megsegít.

Be lenne bizonyítva, hogy állapotunk csak akkor válik kétségbeesítővé, ha megszüntünk férfiak lenni magunk, ha elvesztettük bizalmunkat saját erőnkbe.

Ne feledjük, hogy a szükség sok bűnök anyja, de egyszersmind sok erénynek szülője is. A legszebb erőfeszítések, a legnemesebb jellemek nem a bőség, nem a gazdaság emlőin táplálkoztak. A lefolyó év tanulságai új kort nyithatnak nemzetünk erkölcsi és anyagi fejlődésében, ha a társadalom felsőbb osztályában lesz elég erő megérteni a kötelesség szavát és ahhoz képest lankadó buzgalommal munkál.

Ellenkező esetben a már most sem derült kép, kétségkívül még inkább elborul.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 23. A nagyvárad-i kath. kör rendkívüli választmányi ülése, d. u. fél 6 órakor.

Október 26. Bizottsági ülés a Pecze rendezés ügyében, a városházán d. u. 3 órakor.

Október 30. Felolvasó estély a jogakadémián.

Nov. 7. Elnökválasztó rendkívüli közgyűlés a kath. körben d. e. 11 órakor.

November 13. A »Biharmegyei Nőegylet« közgyűlése délután fél 3 órakor.

November 14. A v.-velencei »Gazdakös« mulatsága.

November 18. A »Biharmegyei Nőegylet« hangversenye és táncestélye a Sasban.

November 26. A város atyák értekezlete d. u. 3 órakor a városházán.

November 28. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlaupark) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Bognár kanonok tanszéke.** A budapesti tudomány-egyetem hittudományi karán az új szövetségi szentirási katedra Bognár István dr. volt tanárnak nagyvárad-i kanonokká történt kinevezetésével megüresedett. A katedra betöltésére a kultuszminiszter pályázatot hirdet, melyen katolikus egyházi rendbeli férfiak vehetnek részt. A katedra 3000 forint évi fizetéssel és 800 forint lakáspénzzel van egybekötve; a fizetés öt évenként 300 forinttal emelkedik. A folyamodványokat, a készséget és tanítóképességet igazoló okmányokkal, püspöki elbocsátó levéllel és rövid életrajzzal fűlészelve és a kultuszminiszterhez czimezve november 15-ig a tudomány-egyetem hittudományi karának dékáni hivatalában kell benyújtani.

* **A német császár Bellyei kalandja.** A Berlinben megjelenő »Wild és Hund« című szaklap a bellyei császári vadászatról egy érdekes részlettel ismerteti meg olvasóit. Ugyanis szeptember 19-én sikerült a német császárnak egy hatalmas 18 agancsos szarvast megsebezni. A nagy távolság következtében a 2-dik lövés sem volt halálos és így a sebzett vad végső erőmegfeszítéssel menekülésre gondolt. Hogy azonban a vad nyomát szem elől ne téveszték, felszólította a császár vadászát, hogy mászzék a tölgyfára és ha lehet terítse le. Azonban a galyak gátolták a vadászát és nem tudott felmászni. Erre hirtelen ott termet a császár és megengedte vadászának, hogy vállára lépve iparkodjék a fát megmászni. Így sikerült a vadásznak felmászni, a vadat leteríteni és a német császár nevetve mondotta el környezetének ezen újabb kalandját.

* **Rézman Márton jubileuma.** Már említettük, hogy R é z m a n Márton mezőpeterdi plébános a napokban ülte meg áldozárságának negyedszázados fordulóját, paptársai, tisztelői és jóbarátai körében. A jubileum alkalmából tegnap délelőtt 10 órakor paptársai jelenlétében mutatta be a The Deumot és szent miséjét a hívőkkel zsufolásig megtelt és csinosan feldíszített templomban. Kiemelkedő mozzanata volt az ünnepélynek, midőn a The Deumot megelőzőleg W o l a f k a Nándor vál. püspök, kerületi esperes a jubiléumhoz remek beszédet intézett. A hálaadó istentisztelet után tartotta meg az esperesi kerület őszi gyűlését Wolafka Nándor v. püspök elnöke alatt s délből a jubiléum vendégszerető házában gazdag terítékű ebéd volt, a melyen Wolafka vál. püspök a kegyuraság képviselőjében Elek Valéria ő nagysága, a kerületi papság, a peterdi gör. kath. lelkész, Alacs Károly mezőkeresztesi plébános, Péter Filip kapuczinus atya (Moórról) stb. Az ebéd végeztével az iskolásgyermekek rendeztek szeretett lelkipásztoruk tiszteletére csinos ünnepélyt, ének és szavalatokkal, este pedig a jubiléumnál pompás lakoma volt, a melyen a fentiekben kívül dr. Wimmer Julián nagyvárad-i irgalmasrendi főorvos, Róth Endre adóellenőr (B.-Ujfalú), Dalmy Mihály községi jegyző stb. vettek részt. Természetesen csinos áldomások is voltak az ünnepelt házigazdára, a vendégekre stb.

* **A kath. [k]örkönyvtára a nagyvárad-i katolikus kör tagjainak és azok családjainak a téli estékre kellemes szórakozást fog nyújtani. Gazdagon berendezett könyvtárát közelebb megnyitja s a körtagok rendelkezésére bocsátja a választmány. A könyvtár megnyitása tárgyában ma, szombaton délután fél 6 órakor választmányi ülést tartanak a kör helyiségében.**

* **Kapitális ekspediczió.** Hogy minden küzdelem, szenvedés és baj daczára is mily kapitális dolog az északi sarkot felfedezni, azt a Themze legutóbbi száma fényes adatokkal mutatja ki. Nansen Frithjof ekspediczióját mutatja be ez a lap statisztikai adatokban, üzleti szempontból. Eltekintve attól, hogy Nansen vállalatában O s z k á r svéd király és a Christiáni egyetem egyik professzora jelentékeny összeggel támogatta, meglehetősen csinos summa vár most az utazóra, a ki jelenleg Amerikában felolvasási köruton van; a szerződésileg kikötött 150 felolvasásáért impresszariója 52,000 dollárt fizet neki. Könyvének kiadási jogáért Amerikában és Angliában 10,000 fontot, Német, Francia, Holland, Svéd és Norvég országokban ugyancsak 10,000 fontot fizettek összesen a kiadók. Angliában tartott felolvasásai 7000 fontot jövedelmeztek neki. Az első tudósításért, melyet magáról adott, 1000 fontot kapott, s az átért kalandjai első leírásáért 4000 fontot a »Daily-Chronicle«-tól, mely lappal szerződve volt. Röviden szólva: 42400 font sterlinget, vagyis a mi pénzünk szerint kerek számban egy millió koronát hozott a konyhára a pusztán tudományos szempontból tett s 3 évig tartó jegesmedve és fóká-látogatás.

* **A Pecze rendezése.** A Nagyvárad városa által a kövezés, csatornázás ügyében kiküldött ad hoc bizottság kedden, október 26-án délután 3 órakor ülést tart a városházán, a Pecze rendezés tárgyában.

* **A gyermekgyilkos örült.** Rojtról írják lapunknak: R á c z Mihályné, egy ottani parasztasszony e hó 4-én eltűnt hazulról. Hozzá tartozói azonnal keresésére indultak, annál is inkább, mivel a szerencsétlen asszonyon az utóbbi időben az elmezavar kétségtelen jelei mutatkoztak és a házbeli meg voltak arról

győződve, hogy üldözési mánia vett rajta erőt mikor 9 hónapos gyermekével, Péterrel hirtelen eltávozott hazulról. Hosszas keresés után most, szerdán találtak rá, kinnt a földiken, egy szénaboglya tövében. A 15 napig tartott nélkülözések reitenetes nyomokat hagytak a nyomorult teremtesen. Félig holtan, kiaszott kezében görcsösen szorítva már kiszorított gyermekét, feküdt ott a szerencsétlen asszony. Nagy nehezen tudták csak életre keltetni. A boldogtalannak sejtelve sincs arról, hogy megölte tulajdon gyermekét. A kis áldozatnak holttestét ma boncolják fel.

* **A megyei tisztviselők lakbérilletménye.** Biharvármegyénél eddig a tisztviselők és az összes alkalmazottak a lakbérilletményeket havonként kapták. A belügyminiszter az összes vármegyénél és az állami hivataloknál egyöntetűvé akarja tenni a fizetések és más illetmények kifizetését. Leiratot intézett Biharvármegyéhez, a melyben elrendeli hogy az összes lakbérilletmények a jövőben 3 hónaponként fizessenek ki. Az állami dotációt szintén ilyen összegekben fogják kifizetni a megyei pénztárnak. Ugy látszik ez is előkészítése a rég tervezett államosításnak.

* **Aljegyző választás a városnál.** A november havi közgyűlésen töltik be választás útján az új állásokat s ezek között első sorban a második aljegyző állást is. Eddig az aljegyzőségre egyetlen pályázó Szűts Dezső tb. aljegyző volt. Mint értesülünk azonban most már van ellenfele is, aki szintén el akarja nyerni az aljegyzőséget. Ugyanis Ertsey Péter kir. táblai joggyakornok fog az aljegyzői állásra pályázni.

* **Sikkasztó főjegyző.** A kiküldött miniszteri vizsgáló biztos Braun József mezőberényi főjegyző ellen büntényítő főjelentést tett a gyulai törvényszéknél és a főjegyző vágyonára büntényítő zárlatot kér. Ugy értesülünk, hogy Braunt csupán anyagi felelősség illeti, mert a betegségyező pénztárt, hol, a sikkasztások történtek, Haty Béla írnok kezelte. A hiányok négy évről származnak; a konstatalt hiány néhány száz forintot tesz ki.

* **Eltűnt fia.** Nagyszalontán Orendi Károly óráis 15 éves fia napokkal előbb eltűnt szülei házából s nem tudják merre van. Szülei attól félnek, hogy valami szerencsétlenség érte. A gyermek különös ismertető jele, hogy az egyik szemén hálóg van s kissé kancsal.

* **Megakart halni a denaturált szesztől.** Midőn a fináncz-furfang kitalálta, hogy miként lehet a szeszt élvezetre alkalmatlanná tenni, bizonyára nem gondolt azokra a kibélelt torku mőczokra, akik a denaturált szeszt is megisszák, sem arra, hogy szerelmes szívű bakaimádók ez által akarjanak megszabadulnia ettől a csalfa világtól. Tegnap a nagyvárad-i rendőrség egy Rimár Erzsébet nevű 18 éves leányt szállított be a közkorházba. Kálvária-utczáról, ahol is Friedl. vasúti hivatalnoknál szolgált. A leányzó öngyilkossági szándékból felhajtott egy félliter denaturált szeszt s ennek a hatása alatt elkezdett ordítani. A hadsereg vitézei zavarták meg a fejét, meg a szívet s mérhetlen szerelmének a következményeitől való félelmében akart öngyilkos lenni. Csak akart, mivel a szesz nem tett benne valami nagy kárt. Pár nap múlva, kipihen a fájdalmakat s kijön a kórházból.

* **Az »Osztálysorsjáték« a gyűjtők és sorsjegyelárusítók pénzügyi szakorganuma, mely szakszerű cikkek mellett az országban forgalomban levő összes sorsjegyek húzásait is közli — fennállása óta mint nélkülözhetetlen utmutatója és oktatója, különösen azok részére bebizonyult, a kik a m. kir. szab. osztálysorsjáték sorsjegyeinek elárúsításával foglalkoznak. Ezen kitűnően szerkesztett lap utolsó számához mellékelve van a »gyorsnyeremény jegyzék« mintája, a melyet az »Osztálysorsjáték« előfizetői, a m. kir. szab. osztálysorsjáték húzásai alatt és pedig már egy órával a megjelent húzás után naponta ingyen kapják. Nem csak az, hogy ezen lapra való előfizetése, minden más sorsolási tudósítót feleslegessé tesz, hanem az »Osztálysorsjáték«**

előfizetői még azon kedvezményben is részesülnek, hogy a minden elárutóra nézve nélkülözhetetlen nyereséjegyüket ingyen kapják, mely nem előfizetők részéről be nem szerezhető. Ezen lap előfizetési ára 1 évre 3. frt, 1 fél évre 2. frt. Szerkesztőség és kiadóhivatala: Budapest. V., Sas-u. 1.

*** Herczeg Montenuovo Alfréd Uradalmi Igazgatósága.** Német-Bolyból a következő körlevél közlésére kért fel. A hercegi uradalmi igazgatóság tisztelettel tudatja, miszerint az uradalommal megkötött szerződés alapján Schwabach Zs. G. úr Pécsen több évre megvette a villányi vidék területén fekvő hercegi szőlők összes termését egyszersmind használatba vette a hercegi borpinczék is. E szerződési viszony tartama alatt tehát Schwabach Zs. G. úr egyedüli és kizárólagos tulajdonosa nevezett boroknak és így ajánljuk a tisztelt fogyasztóknak a Herczeg Montenuovo Alfréd borpinczéi bérlete Schwabach Zs. G. Pécs czéget mint e czélra egyedüli és teljesen megbízható beszerzési forrást.

A kadétok bánata.

Nagy szomorúságot fog okozni a kadétskolaság között egy legutóbb kibocsátott hadügyminiszeri rendelet. A kadét-iskolai növendékek ugyanis eddig úgy léptek a hadseregbe tényleges szolgálatra, mint hadapród tiszthelyettesek, illetőleg mint hadapród őrmesterek. Hadapród őrmesterekké azok a végzett növendékek lettek, kik helyszüke, vagy gyöngye képzettségük miatt nem voltak a századokhoz tiszthelyettesi minőségben — legalább egyelőre — beosztathatók.

Az eddigi állapotokon azonban nagyot változtat az említett hadügyminiszeri rendelet. Ugy intézkedik, hogy azok a hadapród iskolát végzett növendékek, kik a záróvizsgán nem feleltek meg jól, a századokhoz mint hadapród-tizedesek osztandók be, — s csakis a jó eredménnyel vizsgázott növendékek nyerhetik el azonnal a hadapród tiszthelyettesi rendfokozatot.

Mással az a kis kadétok is megismerik a katona élet minden örömét, úgy a mint azt meg kell ismerni minden katonának. Mert a hadapród-tizedes a szolgálatban csak olyan káplár ám, mint a többi zsiros nyaku 2 csillagos. És az őrmester, a szakaszvezető erősen feljebbvalója neki is, mint a többi káplárnak. Őrségre, napos-tizedesi és hasonló szolgálatokra csakugy el fog ballagni, puskásan, bornyuval, mint a többi komisz káplár. Szóval vége szakadt a pünkösdi királyságnak.

A ki katona volt, az nagyon jól tudja, hogy mily áldás a századokra egy ilyen, a kadétskólából éppen kiszabadult, 17—18 éves ifjonez, aki tiszthelyettesi minőségében azt sem tudja, hogy nyakastasson, vagy akasztasson. Nos ennek a tömeges hü-hónak most hamarosan végeszakadt.

De a dolog igazi érdeme főleg abban áll, hogy végre megadták így az önkénteseknek is az őket illető részt. Mert az egy évi önkéntes, aki — ha mással nem, de érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, ezután is önkéntes őrmester lesz a tiszti vizsga sikeres letételével és nem fog többé egy és ugyanazon elbírálás alá esni a tiszti vizsga évében kadét iskolát végzett ifjúsággal. Bizonyos, hogy amilyen mértékben el lesznek szontyolodva a kis kadétok, ugyanolyan mértékben fognak majd örüdeni az önkéntesek, azok az önkéntesek.

EGYESÜLETEK.

A „Gyermekbarát” ülése. Van szerencsém a „Gyermekbarát” egyesület választmányának és tisztikarának t. tagjait f. évi október hó

24-én vasárnap d. e. 11 órakor a városháza tanács termében tartandó választmányi ülésre tisztelettel meghívni. Nagyváradon, 1897. október 22-én. Dr. Berkovits Ferencz egyleti alelnök.

A várad-velencei „Gazdakör” folyó évi november hó 14-én a velencei régi vasuti indóház helyiségében szükségleteinek fedezésére felolvasás, táncz és szavalattal egybekötött népies jellegű társas mulatságot rendez. A rendező bizottság tagjai:

Kiss Elek elnök, ifj. Krupka Károly alelnök, Ludvig Béla főjegyző, Bartha Balázs pénztárnok, Koszta János ellenőr, Török Sándor háznagy, Vári Imre II. alelnök, Ludvig József könyvtárnok, Aranyosi Elek aljegyző, Bica István, Bittó Károly, Domokos Károly, id. Jónás János, Kántor István, Kiss József, Koszta Demeter, Koszta János, Ludvig Jenő, Molnár Gábor, Molnár István, Nagy Károly, Nánázy Károly, Papp János, Pánya Miklós, Reteg István, Röllick Lajos, Smidt Ferencz, Sztríngó János, Titkos András, Zettel Gyula. Belépti díj személyenként 1 korona. Kezdeté este fél 8 órakor.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Kié lesz a nyári színkör? Az irányadó körök hivatalosan még nem foglalkoztak a nagyvárad-i jövő nyári színévad kérdésével, a színház látogató közönség azonban annál jobban érdeklődik az iránt, hogy melyik színház fog játszani nálunk a jövő nyáron? Leszkay Andor társulatával annyira meg volt elégedve közönségünk, hogy csak örömmel látná a jövő szezonban is a fabódében. Leszkay különben folytonosan azon fáradozik, hogy társulatát minél kiválóbb erővel bővítse. Teljesen alaptalan a mindjobban terjesztett híresztelés, hogy Leszkay színházától többet elszakítottak Kolozsárra; annál inkább, mivel Leszkayhoz 3 évre vannak szerződve az elsőrendű tagok. Különben is Leszkay olyan gavalier igazgató, hogy a vidékre nem igen szerződnek tőle.

Igazságszolgáltatás.

Hatalmaskodó rendőr. A múlt évben, november 18-án a nagypiaczon Moldován András rendőr a hivatalos szolgálata közben Szabó János nagyszalonai lakost minden ok nélkül megtámadta, bántalmazta s becsületsértő kifejezésekkel illette.

Szabó János ezért panaszt tett a törvényszéknél a hatalmaskodó rendőr ellen. A tárgyalás ez ügyben ma lett megtartva.

A tárgyaláson több tanút hallgattak ki, a kik mindannyian a rendőr ellen vallottak, de viszont a rendőr mentességére azt hozták fel, hogy a tett elkövetésekor ittas volt.

A törvényszék Moldován Andrást, mivel a panaszos nem kérte megbüntetését csupán a hivatalos hatalommal való visszaélésben mondotta ki bűnösnek s azért 8 napi fogházra s hivatalvesztésre ítélte. Az ítélet ellen — panasztot kivéve — fellebbeztek.

Tolvaj napszámosok. Csora Vaszaliról szól az ének, ki napszámba állott Péter Florához. Amint azonban Péter Flora este haza ment szobája ajtaján a lakatot leverve találta, valamint a ládája is ki volt nyitva s abból hiányzott 4 frt 98 kr. készpénze.

A gyanu azonnal az ott dolgozó napszámosokra irányult, a kik azután hosszas vallatás után be is vallották tettüket.

A törvényszék ezért a tettest Csoara Vaszalit kilencz havi fogházra ítélte a mi ellen a vádlott fellebbezett, valamint ügyész is szigorításért.

A tulságos bizalom következménye. Egy igen érdekes eset volt ma kitűzve a törvényszéknél tárgyalásra, de a tárgyalást nem lehetett befejezni, mivel még egy tanu kihallgatása vált szükségessé.

Az eset a következő: Gombos Péter és neje egyházban lakott Argyellon Mojszával és pedig szobájuk úgy volt egymás mellett, hogy közös konyhájuk volt.

Gombos egyszer elvesztette kulcsait és mivel Argyellonnak több kulcsa volt és egyik az ő szobájához is jó volt, elkérte a kulcsokat s Argyellon oda adta.

Gombos a bizalmat azzal hálálta meg, hogy panaszos ládájából ellopta a kapott kulcsok segélyével ennek 80 frtos takarékpénztári könyvét.

A tárgyalást mivel Gombos egy új tanura hivatkozott, elnapolták.

Virtuskodó legények. Három fiatal napszámos állott tegnap a törvényszék előtt, hogy számoljon azért, mert egy legényt elverték, úgy, hogy az ennek következtében súlyos sérüléseket szenvedett. Szakál János, Simon Sándor és Szabó István ez a három vitéz, a kik a múlt év április 12-én a kocsmában összeszólalkoztak Székely Józseffel és azután megtámadták a midőn haza ment s a sötétség leple alatt jól elverték.

A virtuskodó legényeket csakhamar elfogta a csendőrség, ma pedig törvényt ültek felettük.

A virtuskodásnak meg is adták az árát, mert Szakál havi, Simon t kilencz havi és Szabó t 10 havi börtönre ítélte a törvényszék.

Az ítélet ellen vádlottak fellebbeztek.

A High-Life czirkusz.

Akár hiszik, akár nem, előkelő élet folyik a czirkuszban, s ez abba nyilvánul, hogy a pejacsevics nadrágos trágárendezőök piros ing helyett tarkát huznak fel, továbbá a rémes banda „Bagdada Kalifa” című förtelmes nyitánnyal bőszi meg minden jámbor hallgatót. Nem szólva természetesen arról, hogy a 10 percz szünet alatt a helybeli 37-ik ezred zenekara által előadott „Cavalléria Rusticana” minő élvezetes szórakozást nyújtana, ha a publikum ez iránt éppen nem érdeklő jelenléte részben nem veszekedne hangosan a perczesekkel és a cukros mandula vesztegetőkkel a csemegék méreg drága volta miatt.

Ettől eltekintve, kifogástalan minden és a publikumnak az a nagyvárosias mohósága is, hogy a legnyakatosabb mutatványokat szeretné legalább hatszor megismételtetni. Olyas ficze ez a „naiv” élvezet, mint a spanyol bika viadaloknál, a hol az általános tetszés csak akkor indul meg, mikor már egy néhány nyomorult ló, a dühös fenévad szarvára került. Oh sleudriánia Asiatika! És ez az etablisement is előbb utóbb csakugy a művelt családok találkozó helye lesz, mint volt néhány hónapja az a bizonyos Orpheum. Legalább valószínű, hogy az ezer szintű féle programokon, mint ilyen lesz a műcsarnok a műélvező publikum becses figyelmébe ajánlva.

Ar orpheum, vagyis jobban mondva „Nagyvárad-i mulató” hála Istennek már eljutott ahhoz az érdemleges állásponthoz, hogy üres ház előtt játszik. Fölöttébb kalapot emelnék a nagyvárad-i publikum előtt, ha érdeklődése úgy nyilvánulna meg azzal a másik „műintézet” szemben is.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Írta: ROVETTA G. Ford.: S. J.

52.

„Eriprandó, éhes vagyok,” szólalt meg siránkozó hangon a kis Gegio, a ki tudta nagyon jól, hogy Ariberti Badoero jelenlétében nem fog tőle egy perczet megtagadni.

„Egy óra múlva ebédünk úgy is; elégedjél meg a fagylaltal.”

„Ugyan, hozass neki egy süteményt,” fordult Badoero Praudinohoz.

„Akkor majd nem eszik semmit az ebédnél.”

„Mi baj lesz abból? Hanem te mindég a tiranmust adod. — Pinczér, hozza csak azt a kosarat!”

Gegio lecsillapodott és midőn a kosarat maga előtt látta, minden igyekezete összpontosult abban, hogy a legnagyobb darabokat kihálássza belőle.

«Fürdöttél?»
«Nem én.»
«Nem is akarsz?»
«Később, talán.»

Néhány pillanat múlva azonban Eriprando már nem figyelt rá; zavarodottnak látszik. A grófnő ott üszott a partfelé, s az őrnagy egészen közelében csinálta úszó bravurjait.

«Jó napot, Ariberti!» kiáltá Badoero, ki eddig felemelt kezével jelt mutatott Emmának.

«Jó napot.»

«Apropo!, jösson már egyszer eszedbe, hogy együtt kell velem ebédelned!»

«Köszönöm, — és mikor akarod?»

«Nem, nem, a napot te határozod meg, kedves Praefektus,» — nevetett kajánul Badoero.

Praudino nagy szemeket meresztett rá, anélkül, hogy értette volna őt,

Tudnod kell, hogy mindenki melléknévet kap. De ez nem bosszantásként történik ám, csak tréfa az egész.»

«Hm, kedves. És nekem a »praefektus» jutott?»

«Természetesen! Mivel téged mindig feketében láthatni; ezért vagy te a Malomocco-i praefektus.»

Praudino még nevetett ugyan, de már nem oly szívből. Úgy találta, hogy a »praefektus» után elég lenne »Malomocco-i» nélkül is.

Eközben felbukkantak a vízben Jamagata és Potapov alakjai is.

Potapov óvatoss volt és nem távozott messze a fürdő háztól, Jamagata ellenben messzire kiuszott a szabad vízbe s azon volt, hogy elérje az őrnagyot; de Del Mautico nem akarta ezt észrevenni, haladt tovább a saját irányában, miáltal mindinkább közel jutott a női fürdőhöz.

Praudino éles kutató tekintettel nézte mindezt a tornáczról. Kékes-zöldes színt játszott szemei előtt minden. És amint Elza úszás közben néha azzal bibelődött, hogy félrecsuszott kalapját vagy meglazult ruháját igazgatta, lassanként kiuszott a határ jelző czölödők között, — — — és az őrnagy követte őt, a nélkül, hogy utólrhette volna.

«Grófnő! grófnő!»

«Őn az, őrnagy?»

Elza — szokásas zerint — féloldalt úszott, azonban a zavaros vízben csupán karjai és lábai látszóttak néha-néha,

«Ma pompás a víz,» kezdte az őrnagy, ki eltökélt volt abban a szándékában, hogy követni fogja a grófnőt.

«Nagyon meleg.»

«Kérem őnt, grófnő, haladjon kissé lassabban, mert így nem tudom őnt követni!»

«Nem akarom, hogy kövessen! Elhatározott szándéka önnek, hogy mindenütt kompromitáljon?»

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Ő Felsége Zala műtermében.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.)
Ő Felsége ma Zala György műtermében volt, s ült a művésznek, míg az szobrát mintázta.

Jósika báró Bécsben.

Bécs, okt. 22. (Saj. tud. távirata.)
Jósika Samu báró miniszter ma ide érkezett.

Türr tábornok Kréta kormányzója.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.)
Türr tábornokot egy krétai küldöttség kereste fel Jizában s felkérte, vállalná el a krétai kormányzóságot.

Blaháné nagymama.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.)
Beöthy Lászlóné-Zoldos Sárának fia született. Ekként Blaháné a nagymamák sorába lépett.

Az új német nagykövet Konstantinápolyban.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.)
Mint Konstantinápolyból sürgönyzik a sultán kitüntetésnek veszi, hogy a berlini kabinet M a r e c h a l t nevezte ki konstantinápolyi nagykövetté.

Komáromi Mariska esküvője.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.)
Komáromi Mariska esküvője ma délután volt.

Abrányi szabadlábón.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.)
Ifj. Ábrányi Kornél héttől szabadul ki a fogságból.

Károlyi gr. Szegvár jelöltje.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.)
Az a hír, mintha Károlyi Imre gróf, a szegvári kerület jelöltségétől visszalépett volna, valótlan.

Arany valuta Amerikában.

Budapest, október 22. (Saj. tudósít. táv.)
A »Times« jelenti tegnapi kelettel: Az amerikai kormány előtt most már csak két út áll nyitva: a szabad ezüst érték behozatala, vagy az aranyérték fenntartása. A kormány az aranyérték fenntartására határozta el magát és máris azok felett a pénzügyi rendszabályok felett tanakodik, melyek hivatva vannak a jelenlegi rendszer hibáját orvosolni. A köztársasági lapok is elismerik, hogy a bimetalizmushoz vezetett ügye van.

Az orosz-bolgár barátság vége.

Budapest, október 22. (Saj. tudósít. táv.)
Az orosz lapok Ferdinánd bolgár fejedelemmel kurtán végeznek, így a higgadt »Peterburgskije Wjedomostje« is így ír: »Természetes, hogy egy oly fejedelem, a ki születésre nézve német, vallása róm. kath., a kívánalmaknak nem tud eleget tenni. És így vele szemben a bolgár ellenzék támadó szerepe indokolt, mert a miniszterek sem egyebek, mint a fejedelem tehetetlen csatlósai.« A »Berliner Tageblatt« megjegyzi, hogy ezek szerint az orosz-bolgár barátságnak vége szakadt. Ferdinánd helytelenül cselekedett, ha az oroszok kegyeit akarta csak megnyerni, anélkül, hogy adott ígéreteinek beváltásaira csak legkevésbé is gondolt volna. Hiába, az édesség után a savanyu almát is kell, hogy megízlelje.

A görög-török béketárgyalások.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.)
A porta a nagyhatalmaknál levő képviselőihez újabb köriratot intézett, melyben kéri őket a krétai kérdés gyors rendezésére. A végleges békeszerződés megkötésének siettetése céljából elhatározták, hogy a béke-meghatalmazottak naponként tartanak ülést. Tegnapi és ma a meghatalmazottak a külügyminiszteriumban ültek össze.

Az angol munkaadók nyakassága.

Budapest, okt. 22. (Saját tud. táv.)
A glasgovi munkaadók egyesületének

tagjai kijelentik, hogy nincs rá remény, hogy elfogadják a Board of Trade-nak konferencia megtartását javasoló indítványát. Egyáltalában nincsen szükség semmi beavatkozásra.

Az angol munkáskérdéshez.

Bupapest, okt. 22. (Saját tud. táv.)
A kereskedelmi hivatalok a gépipar munkaadói szövetségének és a munkásszövetkezet titkáraihoz egyértelmű iratokat intéztek, a melyekben utalnak a káros következményekre, a melyek az iparháboru meghosszabodásából az országra nézve valószínűleg támadhatnának és mindkét félnek egy értekezlet alapjának általános tervezetét terjesztik elő, mely az értekezlet tartamára a nyolczórás munkaidő követelésének visszavonását tartalmazza.

Török dementi.

Budapest, okt. 22. (Saját tud. táv.)
Hivatalos török körökben teljesen alaptalanoknak mondják az európai lapok egy részében megjelent következő híreket: Azt a jelentést, amely szerint Krétában basibozukok lemészároltak egy keresztény családot. Továbbá, mintha Thesszáliában 70 fiatal asszony és leány eltűnt volna; hogy a kosszovoi vilajetben bolgár bandák több falvat megostromoltak, hogy az adrianopoli vilajetben több bolgár nemeszt fogtak el, hogy E a r i f effendi császári palota-hivatalnok öngyilkos lett; végül pedig, hogy október 6-án állítólag számos ifjú törököt fogtak el, akik közt egy imám volt.

Az Antwerpeni világkiállításról.

Budapest, okt. 22. (Saját tud. táv.)
Tegnap fogadták ünnepélyesen a város házán a német polgármestereket és a tartományok képviselőit. Az ünnepély lefolyása fényes volt. A vendégekre számos szívélyes hangu beszédet mondtak.

Zavargások Dél-Amerikában.

Budapest, okt. 22. (Saját tud. táv.)
Az amapa-i szerződés ellen ma tüntetést akartak rendezni. A rendőrség azonban megakadályozta ezt és néhány zajongót letartóztatott. A rend ismét helyreállt.

Az amerikai spanyol konfliktus.

Budapest, okt. 22. (Saját tud. táv.)
A »Heraldo« szerint a külügyminiszter Sagasta miniszterelnökkel közölte a Woodford amerikai követ jegyzékére intézendő válasz tervezetét. A felelet erélyes hangon van tartva. Sagasta ezt állítólag helyeselte ugyan, de azt kívánja, hogy Blanco tábornok Havannába érkezéig ne nyujtsák át a jegyzéket.

Görög bujdosók oltalma.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.)
Törökország megengedte, hogy a thesszáiai bujdosók a Pomka-Muzaki- és a Trikala és Almyro melletti két másik szoroson át visszatérhessenek hazájukba. D u r u t i s görög biztos E d h e m pasa mellett maradt. Két másik biztos visszatért Korpenisibe, hogy intézkedjék a bujdosók visszatérésére vonatkozólag. A határ-rendező bizottság Voloba megérkezett.

Török pénzkérdés.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.) A »Times« jelenti Athénből e hó 21-ről: Megbízható forrásból hírlik, hogy a pénzügyminiszter oly tervet dolgozott ki, amely szerint Görögország régi hitelezőinek évi 8.400.000 frankot ajánlanak fel aranyban. Ezzel szemben a Németország helyeselte terv 9 milliót javasol.

A chagrukotali esetek.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.) A reggeli angol lapok közölnek egy simlai táviratot, mely szerint a chagrukotali útközetben f. hó 20-án angol részről három tiszt megöletett és öt megsebesült, míg a legénység vesztesége 150 halott és sebesült.

KÖZGAZDASÁG.

A legtöbb kedvezmény.

— Angolország a szabadkereskedelem ellen. —

(a. é.) Ez egy olyan kifejezés, a melynek csakis az ismeri az értelmét, a ki a kereskedelmi politikával foglalkozik. Lexikonban, szakmunkákban nem áll benne s mégis közkeletű. Azt jelenti, hogy az államok egymással olyan szerződést kötnek, hogy egymás bevitelének biztosítják mindazt a kedvezményt, a melyet egy harmadik államnak biztosítanak. Vagyis, ha például Bulgáriával ma szerződünk legtöbb kedvezményes alapon s Bulgáriával holnap Angliával is szerződünk s valamelyik árura nézve Angliának alacsonyabb vámot engedélyez, mint nekünk, akkor ez az alacsonyabb vám a »Legtöbb kedvezményes« klauzulából kifolyólag mireánk nézve eo ipso érvényes lesz.

Ez a legtöbb kedvezményt biztosító záradék.

1860 óta a Napoleon-Cobden féle angol-francia vámszerződés példájára nem marad ki a nemzetközi szerződésekből. Ennek a záradéknak köszönhető, hogy a közelebbi évtizedek kereskedelmi szerződése nemcsak a szerződő feleket illették, de érdekelték, még pedig közelről mindazokat az államokat is, melyekkel a szerződő felek már szerződéses viszonyban állottak, mert e záradék biztosította az utóbbiak javára is mindazokat a vámkedvezményeket, melyekre a szerződés a felek között létrejött.

A záradékos szerződések ekként a vámkedvezményeket folytonosan kiszélesítették, vagyis a szabad kereskedelmi irányzat hathatós eszközei voltak. Egy állam sem tudja és tudta, hogy mily mérvű kedvezményeket biztosít a vele szerződőnek és magának is, mert e kedvezmények a záradék alapján folyton szaporodtak azokkal az engedményekkel, melyeket aztán később más államokkal szemben, persze azért, hogy a maga részére is kedvezményeket eszközöljön ki, tett, illetve tenni kényszerítve volt.

Ezt a legtöbb kedvezményes klauzulát kezdi kiszorítani az az új vámpolitikai irány, mely most kezd lábra kapni. Az új irányra a jelt Anglia adta meg, melynek kormánya nyáron felmondta Németországnak legtöbb kedvezményes szerződését, hogy gyarmataival egyesülve, védővám protegálja saját termelését a német és más külföldi termelés ellen.

És Anglia e lépésének nagy a jelentősége, mert ezzel lett a szabadkereskedelem hazája üldözőjévé a szabadkereskedelem leghathatósabb eszközének, a legtöbb kedvezményt biztosító záradéknak. Ha Anglia csak szigorú kölcsönösség alapján álló szerződéses viszonyban állott volna Németországgal, nincsen oka felmondani a szerződést, mert ez nincs utjában annak, hogy Canadával vagy egy más gyarmattal egy még a meglévő szerződéseknél is több kedvezményt biztosító vámügyi megállapodásra jusson. Amde a legtöbb kedvezményt biztosító záradék megkötötte Angliát, s ha szabad kezét akar, szabadulnia kell ettől a záradéktól, illetve közvetlenül a szerződésektől, a melyekben ez foglaltatik.

A vámunio eszméjében, mint háttérben és okban, nemkülönben a legtöbb kedvezményt biztosító záradék kiküszöbölésére irányított eme szándékban van a felmondásnak az a jelentősége, mely bennünket is érdekel.

Mert ezzel a precedenssel valószínűleg alaposan meg fog szűnni a legtöbb kedvezményes klauzula uralma a többi államokban is és a szerződések most következő megújításánál az államok a szigorú kölcsönösség alapján csak egymással fognak szemben állani és egymással szemben fognak védővámokat emelni, illetve engedményeket adni.

Angliának a szabadkereskedelemmel és a legtöbb kedvezmény elvével való szakítása a mi legközelebbi szerződésünkre már nagy hatással lesz, s meg fogja adni nekünk is a módot, hogy gazdasági érdekeink, józan felbecslésével az eddigi hagyományok mellőzésével saját izlésünk szerint kössük meg szerződéseinket és a szigorú kölcsönösség alapján szerezzünk érvényt érdekeinknek és adjunk engedményeket más nemzetek gazdasági tendenciáinak.

Selyemtenyésztésünk új fázisa. Közönségünk elejétől fogva érdeklődéssel kísérté azt a nagy arányú fejlődést, melyet selyemtenyésztésünk azóta vett, hogy Kemény Gábor báró Bezzeredy Pált ennek vezetésére főlhatalmazta. Beváltott gubókért 1880. óta nem kevesebb mint 16 millió forintot fizetett ki a tenyésztőknek, a kik nagyrészt szegény termelők. A rendszeresen tenyésztő családok száma 110—115 ezer s ennek megfelelően 1897-ben a szederfa- és csemeteszükséglet hét millió volt. Ennél az emelkedésnél azokat, a kik tudják, hogy egyes iparágak csak is a szabadság segítségével fejlődhetnek igazán, bántotta az a tény, hogy mindenben a kormány játszott a gondviselés szerepét, az egyszerű iniciatívának alig jutott tér. Holott nem kétes ez az állapot egy bizonyos fokon lehetetlenné válik, mert a kormány képtelen lesz a föladatak intézésére.

Örömmel értesülünk, hogy e tekintetben a közel jövőben valószínűlegdrős változás áll be, a mennyiben az elért eredményeket látva, számos francia, olasz és svájci czég hajlandó tőkéjét a magyar selyemiparba fektetni, sőt az egyik czég megbízottja már be is utazta Magyarországot és elfogadható föltételek mellett késznek nyilatkozott az újvidéki gyár kibérelésére még pedig olyformán, hogy míg egyrészt a feldolgozandó gubókat ugyanazon árban veszi át, a melyben azokat a kormány értékesítheti; másrészt az általa átvett gyár építési tőkéjét 3 és 1/2%-al amortizálja s azt lassanként megváltja. Ha ez sikerül, szükséges lesz egyes helyeken selyemfonókat állítani és bérbeadni. A föllállításra magánegyen vállalkozni egyelőre alig fog. Ha most már az állam egyelőre négyöt ilyen központot teremt, épen az által hogy ezek magok közt is üdvös versenyt fognak kifejteni, inkább lesznek alkalmasak arra, hogy idővel a környékükön termelt gubókat egyenesen beváltassák a termelőktől, de akként, miként Olasz és Franciaországban, az állam felügyelete alatt. Ezt követeli a tenyésztők érdeke.

Ha ezen az úton Magyarország selyemtenyésztését és selyemiparát ugyanazon mederbe tereltük, a melyben az Európa minden selyemtermelő országában mozog, akkor végleg biztosítottak tekinthetjük selyemtenyésztésünk jövőjét, mert biztosítjuk a magántevékenységeknek is azt a tért, a melytől jogosan megilleti s a melytől tole elvonni nem is lenne okos.

Ha e kérdés a megvalósulás stádiumába lép, óhajtható volna, hogy Nagyvárad is ilyen központ legyen. A kezdet nehézségeit már leküzdötte Rátkay József buzgalma.

Kereskedelmünk képviselője a külföldön. A Pataki H. és W. céget, szabadalmi irodát Berlinben báró Dániel Ernő magyar kereskedelmi miniszter a Magyar Kereskedelmi Muzéum képviselőjének kinevezte. Ezen képviselet czélja Magyarország külkereskedelmét emelni és azon gyáraknak és cégeknek, melyek Magyarországon iparteles akarnak nyitni, felvilágosításokkal szolgálni és azokat lehetőleg támogatni. Ezen ügyekben ditalanul és legnagyobb készséggel felvilágosítást nyújt ugy a fentnevezett berlini iroda, mint annak budapesti fiókja.

TÓZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt és 15,000 mm. forgalom mellett árak 5 kr-ra emelkedtek.

Határidők.

Budapest, okt. 22.

Buza őszre	—	—	—	—	—	12.12
Buza tavaszra	—	—	—	—	—	11.74
Tengeri	—	—	—	—	—	5.13
októberre	—	—	—	—	—	4.50
Rozs őszre	—	—	—	—	—	8.50
Zab őszre	—	—	—	—	—	6.20

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, okt. 22.

Oszták hitel	—	—	—	—	—	350.50
Magyar hitel	—	—	—	—	—	384.75
Államvasut	—	—	—	—	—	331.50
Rimamurányi	—	—	—	—	—	257.59
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	273.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	250.—
Villamos vasut	—	—	—	—	—	287.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	615.—
Iparbank	—	—	—	—	—	161.50
Budapest közuti	—	—	—	—	—	387.—

Bécs, okt. 22.

Az irányzat szilárd.

Oszt. hitel	—	—	—	—	—	350.50
Magyar hitel	—	—	—	—	—	384.50
Államvasut	—	—	—	—	—	331.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsde 1897. október 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	121.20
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	99.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	120.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-hó	—	—	—	—	—	120.75
Mag a földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	97.50
Mag a földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	97.50
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	155.25
Tiszasabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	—	139.—
Oszták járdék papírban	—	—	—	—	—	102.—
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	—	—	102.—
Oszták járdék aranyban	—	—	—	—	—	123.—
Oszták korona járdék	—	—	—	—	—	101.75
Oszták magyar bankrészvény	—	—	—	—	—	950.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	—	384.50
Oszták hitelintézeti részvény	—	—	—	—	—	351.30
Páris vista	—	—	—	—	—	331.75
20 márkás arany	—	—	—	—	—	952.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.75
London viste	—	—	—	—	—	119.70
Páris vista	—	—	—	—	—	47.50
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.74

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Különösen figyelemre méltó a hírneves

Dr. FORTI-féle sebtapaszt,
de csak a valódi.

Ezen sebtapaszt rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása által leggyorsabb gyógyulást eszközöl mindennemű sebeknél — égés sebeknél különösen azonnali fájdalomcsillapítással — valamint egyéb legkülönbözőbb külső bajokban. A női emlőgyulladásnál biztos eredménnyel alkalmaztatik. A csomagok ára a legkisebbeké 35 kr., a közép-nagyságúaké 50 kr., a legnagyobbaké 1 frt, használati utasítással együtt. Minden nagyobb város gyógyszerésztárában kapható.

Ezen gyógytápaszt készítője: Forti László, Budapest, II-ik kerület, Iskola-utca 28. szám.

Óva intjük a t. közönség megtévesztésével nevének és ugyanazon cím alatt forgalomba hozott, az eredetihez azonban miben sem hasonló hatástalan utánzásoktól. Ez okból a Forti-féle sebtapaszt csak akkor fogadható el a Forti-féle sebtapaszt gyanánt, ha a használati utasítás védjeggyel és azonkívül a csomagok külsején is látható Forti László eredeti kézzel írt aláírásával, a csomagok pedig neve kezdőbetűivel F. L. lepecsételve vannak.

Tessék tehát ezeket figyelemre méltatni s mindig így kérni:

Dr. Forti-féle sebtapaszt

(Forti László eredeti gyártmány.) 272 6—10

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 08	1 31	6 00	2 40	6 12
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 23	3 05	6 59	4 07	7 40
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 37	4 06	7 44	5 09	9 23
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38						
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	E.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Érmihályfalva ind.	—	—	—	—	—
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen >	3 48	12 36	8 15	10 37	8 53
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	P.-Ladány érk.	5 24	1 45	9 45	11 40	9 46
V.-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen—Nagy-Léta—Vértess.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Vértess—Debreczen—Nagy-Léta					
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22						
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	Debreczen i.	8 35	4 17	Nagy-Léta—Vértess ind.	5 25	1 05
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	Sáránd >	9 31	5 11	Vértess ind.	—	—
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	H.-Bagos >	9 44	5 22	M.-Pályi >	5 47	1 30
E.-Ujfalu >	3 18	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	H.-Pályi >	10 08	5 46	H.-Pályi >	6 03	1 48
Sáp >	† 3 38	† 9 36	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	M.-Pályi >	10 23	6 00	H.-Bagos >	6 18	2 05
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 03	N.-Léta—Vértess érk.	10 46	6 20	Sáránd >	6 47	2 34
P.-Ladány >	4 03	10 03	1 34	1 19	5 50	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	4 36	Sáránd—Derecske.					
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 6	4 53	6 31	5 03						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Derecske érk.	10 00	5 40	Sáránd érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44	Kurtics >	5 39	11 49	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06	Kétegyháza >	6 14	12 28	10 54
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Békes-Csaba >	6 47	1 19	11 39
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 28	4 10	6 47
Csaba >	2 10	7 22	4 42	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Békes-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	Less >	9 04	5 00	7 51	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Less >	9 04	5 00	7 51
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 16
Szeged érk.	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40		Vaskóh ind.	4 30	2 30		Nagyvárad ind.	5 50	2 37		Gyoma ind.	3 40	2 40	
V.-Velenceze >	4 05	2 51		Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43		Ósi >	6 09	2 51		Déva-Ványa >	4 37	3 40	
Félic-Fürdő >	4 32	3 13		Szudrics >	5 09	3 12		Uj-Palota >	6 24	3 05		Körös-Ladány >	5 13	4 23	
Kardó >	4 50	3 27		Belényes >	5 37	3 52		Gyires >	6 41	3 17		Szeghalom >	5 40	4 55	
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17		Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15		Körösszeg >	7 02	3 36		Véztő >	6 12	5 36	
Tasádfő >	6 07	4 31		Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27		Szakál >	7 39	4 05		Kót >	6 38	6 08	
Drág-Cséke >	6 30	4 45		Borz >	† 6 19	† 4 37		Nagy-tóti >	7 55	4 21		Iráz >	6 52	6 28	
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —		Sólyom >	6 35	4 58		Komádi >	8 25	4 32		Komádi >	7 10	7 02	
Dusesd >	† 7 05	† 5 12		Gyanta >	6 56	† 5 19		Iráz >	8 42	4 49		Nagy-tóti >	7 22	7 14	
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47		Hollód >	7 10	5 34		Kót >	9 19	5 14		Szakál >	7 48	7 49	
Hollód >	7 58	5 58		Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03		Véztő >	9 44	5 32		Körösszeg >	8 11	8 13	
Gyanta >	8 12	6 11		Dusesd >	† 7 55	† 6 34		Szeghalom >	10 34	6 13		Gyires >	8 33	8 38	
Sólyom >	8 38	6 36		Magyar-Cséke >	† 8 07	6 49		Körös-Ladány >	11 —	6 31		Uj-Palota >	8 47	8 53	
Borz >	† 8 53	† 6 50		Drág-Cséke >	8 26	7 17		Déva-Ványa >	12 03	7 21		Ósi >	9 03	9 13	
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01		Tasádfő >	8 40	† 7 33		Gyoma érk.	12 45	8 06		Nagyvárad érk.	9 20	9 32	
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13		Magyar-Gyepes >	8 54	7 50		Nagyvárad—Érmihályfalva							
Belényes >	10 04	7 47		Kardó >	9 27	† 8 31		Érmihályfalva—Nagyvárad.							
Szudrics >	10 27	8 09		Félic-Fürdő >	9 40	† 8 45		Nagyvárad ind.	6 50	5 45		Érmihályfalva ind.	5 05	5 25	
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21		V.-Velenceze >	10 01	9 09		B.-Püspöki >	7 17	6 02		Érselind >	5 37	6 06	
Vaskóh érk.	11 12	8 49		Nagyvárad érk.	10 11	9 19		Bihar >	7 46	6 25		Székelyhid >	6 14	6 51	

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.	
Székelyhid ind.	10 02	8 —		Margitta ind.	4 35	4 45	
Apátkeresztur >	10 56	8 46		Monos-Petri >	4 46	4 57	
V.-Ábrány >	11 12	9 —		V.-Ábrány >	4 57	5 10	
Monos-Petri >	11 24	9 11		Apátkeresztur >	5 13	5 29	
Margitta érk.	11 35	9 21		Székelyhid érk.	5 54	6 10	

Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
	Vegy. v.	Vegy. v.			Vegy. v.	Vegy. v.	
Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55		Dobrest ind.	4 22	6 36	
Nánhegyes >	† 6 34	† 8 21		Nánhegyes >	† 4 32	† 6 46	
Dobrest érk.	6 44	8 31		Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10	

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.